

УДК 342.95  
DOI: 10.31733/17-03-2023-609-610

**Ана ХИРСА**  
студентка ННІ права та інноваційної освіти  
*Науковий керівник:*  
**к.ю.н. Євгенія МІНАКОВА**  
*(Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ)*

## АДМІНІСТРАТИВНО ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Права і свободи людини і громадянина є пріоритетним напрямком діяльності держави. Перш за все, виникає потреба у формуванні ефективних гарантій їх забезпечення та захисту невід'ємної складової демократичних перетворень, яка об'єктивно забезпечує активну діяльність із запобігання та протидії корупції. Поняття «корупція» ми розуміємо як отримання хабарів державними службовцями, продажність чиновників, зловживання владою та посадовим становищем заради особистого збагачення [1]. Найбільшою перешкодою на шляху забезпечення національної безпеки та демократизації суспільства є корупція, і її подолання є основною вимогою провідних лідерів країн світу. Питання корупції та боротьби з нею досліджували такі вчені: Д. Лук'янца, М. Мельника, Є. Невмержицького, В. Сташиса, О. Ткаченко.

Однією з ознак адміністративного правопорушення є суспільна шкідливість дії чи бездіяльності, яка полягає в тому, що вона заподіює або створює загрозу заподіяння шкоди об'єктам адміністративно-правового захисту, які передбачені ст. 9 КУпАп. Про суспільну та державну шкоду можна вказати на юридичні склади, встановлені статтями, розташованими у Розділі 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією. Передбачено адміністративну відповідальність за порушення:

- обмежень щодо суміщення та сумісництва з іншими видами діяльності (ст.172-4);
- встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (ст.172-5);
- вимог фінансового контролю (ст.172-6);
- вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст.172-7);
- за незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (ст.172-8);
- невжиття заходів щодо протидії корупції (ст.172-9);
- порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаним з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням (ст.172-9-1);
- порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля (ст.172-9-2) [2].

Відповідно до положень нормативно-правового акту, корупція становить використання собою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки / пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка / пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у ч. 1 ст. 3 вище зазначеного Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [3].

Система протидії корупції базується на основоположних принципах: верховенства права; законності; комплексності провадження механізмів правового, політичного, організаційного, технічного та фінансового характеру; невідворотності відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень; участі громадськості як одного із елементів так званого моніторингу щодо заходів у сфері протидії корупції закріплених у нормативно - правових актах які регулюють питання протидії корупції та запобігання корупційних правопорушень, але насамперед потрібно вирішувати причини та умови виникнення корупції.

Поняття запобігання корупції, являє собою частину загальнодержавної

антикорупційної політики, об'єднаної національною ідеєю подолання цього негативного явища, полягає у недопущенні її фактів, та розповсюдження, вжиття дієвих заходів з відвертання корупції, включає стратегію розвитку публічно-правових відносин щодо усунення, нейтралізації чи обмеження дії осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (детермінант) корупції та цілеспрямованому впливі за допомогою комплексу заходів для досягнення поставлених цілей щодо зменшення корупції в Україні, зменшення втрат державного бюджету та бізнесу через корупційну діяльність, а також підвищення позицій України у міжнародних рейтингах, що оцінюють рівень корупції [4, с. 32].

Одним із міжнародних актів проти корупції є Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (2003), яка закріплює такі заходи протидії: сприяння в життю й посиленню заходів, спрямованих на більш ефективне й дієве запобігання корупції та боротьбу з нею; заохочення, сприяння та підтримка міжнародного співробітництва й технічної допомоги в запобіганні корупції та в боротьбі з нею, зокрема в поверненні активів; заохочення чесності, відповідальності й належного управління громадськими справами й державним майном [5].

Адміністративну діяльність щодо запобігання корупції мають здійснювати лише уповноважені суб'єкти виконання завдань і функцій, права та обов'язки яких передбачені чинним законодавством.

Не менш важливими у протидії корупції є суб'єкти реалізації зазначеного законодавства: Президент України, Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України; Генеральний прокурор і підпорядковані йому прокурори; Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національне антикорупційне бюро України, СБУ, НАЗК; уповноважені підрозділи органів державної влади; місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування; підприємства, установи, організації, їх посадові особи та працівники, а також громадяни. Висновок: Діяльність із запобігання корупції має здійснюватися зазначеними суб'єктами відповідно до чинного законодавства (окремими державними органами чи підрозділами державних органів та іншими суб'єктами), їх діяльність має регулюватися нормами адміністративного права. До видів адміністративної діяльності, пов'язаної із запобіганням корупції, залежно від її характеру належать превентивна та юрисдикційна діяльність.

---

1. Гбур З. В. Державне управління економічною безпекою України: теорія та практика: монографія. ТОВ «Друкарня «Рута», 2018. 408 с. URL: <https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/EB3.pdf>.

2. Відповідальність посадових осіб за вчинення корупційних правопорушень, 2019. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/pol/uk/publish/article/99196;jsessionid=EE7301109BE6203186838F84FEC3A2B9>.

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2020. Ст. 2056.

4. Шатрава С. О. Адміністративно-правові засади запобігання корупції в органах Національної поліції України: дис. д-ра юрид наук: 12.00.07. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2017. 433 с.

5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Конвенція від 31.10.2003 р. Відомості Верховної Ради України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_c16#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text).